

Trenta anys fent terminologia

F. Xavier Fargas Valero y M. Antònia Julià Berruezo*

Resumen: En este artículo presentamos una breve panorámica de las líneas de actuación que caracterizan la actividad del Centro de Terminología TERMCAT, en ocasión de su trigésimo aniversario. No se trata de un resumen histórico, sino de una presentación del método de trabajo y de las prioridades de un organismo con pocos paralelos en el mundo. A lo largo del texto se pone el foco sobre los materiales, productos y servicios de más interés para los profesionales relacionados con el lenguaje de la biomedicina y otras áreas afines.

El artículo se presenta en catalán, en atención a la lengua de referencia de TERMCAT: los lectores de *Panace@*, acostumbrados al trabajo en más de una lengua, no tendrán ninguna dificultad para la comprensión del contenido.

Palabras clave: biomedicina, metodología, normalización terminológica, recursos terminológicos, TERMCAT.

Thirty years of terminology

Abstract: On the occasion of the TERMCAT Terminology Centre's thirtieth anniversary, we present a brief overview of its characteristic courses of action. This is not a historical summary but rather a presentation of the working method and priorities of an organization with few parallels in the world. The focus throughout the text is on the materials, products, and services of greatest interest to professionals working with the language of biomedicine and related areas.

This article is written in Catalan, TERMCAT's language of reference. *Panace@* readers, accustomed to working in more than one language, will have no difficulty understanding the content.

Key words: biomedicine, methodology, TERMCAT, terminology resources, terminology standardization.

Panace@ 2015; 16 (41): 78-83

Recibido: 16.V.2015. Aceptado: 3.VI.2015

1. El Centre de Terminologia TERMCAT

L'any 1985, ara fa exactament 30 anys, es constituïa el **Centre de Terminologia TERMCAT**, fruit de l'acord entre el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, que hi aportava el finançament, i de l'Institut d'Estudis Catalans, que hi donava el suport i el prestigi necessaris en tant que acadèmia de la llengua catalana. Avui, les mateixes institucions continuen garantint l'activitat del TERMCAT, al costat d'un tercer organisme, el Consorci per a la Normalització Lingüística, que amb més de 150 centres disseminats per tota la geografia catalana, contribueix a la difusió de les propostes arreu del territori.

Els aniversaris solen ser ocasions per a exercicis nostàlgics que rarament interessin a gaire més gent que als mateixos protagonistes de l'exercici. En aquest article intentarem evitar aquesta perspectiva, conscients que, de fet, els protagonistes de la història i de l'activitat del TERMCAT no som principalment els qui avui hi treballem, sinó tot un conjunt incomptable de persones que n'han fet possible el dia a dia i, sobretot, que en la seva activitat professional o de recerca en multitud d'àmbits d'especialitat, han ajudat a difondre la terminologia catalana més adequada.

David Jou, catedràtic de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona i poeta de reconegut prestigi, ha explicat en més d'una ocasió que, quan la seva activitat l'ha portat a països més o menys allunyats de la realitat catalana, el que de debò feia entendre als seus interlocutors la vitalitat de la llengua catalana no era pas exhibir una història mil·lenària

de producció literària, sinó poder ensenyar tesis doctorals escrites en català, o poder explicar que es poden cursar estudis superiors en aquesta llengua en tots els àmbits del coneixement. En definitiva, mostrar que el català és una llengua perfectament hàbil, com qualsevol altra, per a la recerca i per a les activitats professionals més avançades. I per a fer això, l'eina imprescindible és la terminologia. Així ho van entendre els creadors del TERMCAT fa 30 anys, i així ho entenem avui totes les persones que, d'una manera o d'una altra, ens sentim compromesos en la tasca de treballar per la llengua.

2. Línies de treball

El TERMCAT, doncs, es va concebre com una eina per al desenvolupament de la terminologia catalana, i avui duu a terme aquest mateix encàrrec a partir bàsicament de les línies de treball següents:

- Normalització terminològica
- Serveis d'assessorament
- Elaboració de productes terminològics
- Recerca i metodologia

Apuntem tot seguit alguns elements de cada línia i, atenent al perfil dels lectors de *Panace@*, destacarem en cadascuna d'aquestes línies les actuacions més directament relacionades amb l'àmbit de les ciències de la vida i de la salut, en un sentit ampli.

* TERMCAT, Centro de Terminología (Barcelona, España). Direcciones para correspondencia: xfargas@termcat.cat y majulia@termcat.cat.

2.1. La normalització terminològica

La línia de treball que probablement singularitza més l'actuació del TERMCAT és la normalització terminològica, que es concep com l'activitat d'estudi i de difusió de les propostes terminològiques necessàries per al desenvolupament dels diversos àmbits d'especialitat. Aquesta funció estandarditzadora es duu a terme en col·laboració directa amb l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), que és l'entitat encarregada de la fixació normativa de la llengua. Des del TERMCAT, i sempre en col·laboració amb equips d'experts de cada àmbit del coneixement, es fan les propostes terminològiques necessàries per a designar adequadament els avenços conceptuals o tecnològics. Tots els termes que s'aproven es transmeten a l'IEC perquè valori la idoneïtat d'incorporar-los en el diccionari normatiu de la llengua — normalment n'hi incorpora un petit percentatge, atès que el diccionari general de la llengua no recull terminologia especialitzada si no ho justifiquen raons com ara una generalització considerable.

La normalització terminològica té com a òrgan central el **Consell Supervisor del TERMCAT**, en què participen lingüistes, terminòlegs i especialistes dels diversos sectors. Des del TERMCAT es fan els estudis necessaris, en què es valoren aspectes lingüístics (etimologia, formació, adequació ortogràfica, etc.), aspectes terminològics (transparència, univocitat, etc.) i aspectes sociolingüístics (grau d'implantació de determinades alternatives, actitud dels especialistes consultats, etc.), i el Consell Supervisor decideix quina o quines de les diverses alternatives denominatives és preferible prioritzar. Aquesta forma, el terme normalitzat, es difon entre els especialistes pels diversos canals de què disposa el Centre (com s'explica més endavant, el Cercaterm, els diccionaris en línia o els comentaris al web, al blog i a xarxes socials) i, singularment, per mitjà de la **Neoloteca**, el diccionari en línia que aplega tots els termes normalitzats al llarg dels trenta anys d'activitat.

Les sessions de normalització

Quan es detecta la necessitat de tractar un conjunt de termes d'un mateix àmbit d'especialitat sovint es recorre a les anomenades sessions de normalització: són reunions de treball en què un grup d'especialistes d'un sector es reuneix amb terminòlegs per consensuar les millors propostes terminològiques possibles.

Al llarg dels 30 anys d'història del TERMCAT s'han fet set sessions de normalització en què s'han tractat termes de camps del saber relacionats amb la biomedicina: concretament, hi ha hagut sessions dedicades a la cronicitat, els enzims, la farmacologia, la immunologia, la recerca clínica, la neurociència i els noms d'organismes vius.

La mirada enrere permet comprovar com alguns dels termes aprovats en els primers anys del TERMCAT (*casset de butxaca, bicicleta de muntanya, zàping...*) avui es poden considerar o obsolets o completament incorporats dins de

la parla quotidiana. De fet, la normalització esdevé una constant posada al dia de la llengua. Per exemple, en les últimes sessions del Consell Supervisor s'han aprovat formes com ara *agricultura biodinàmica, resposta nocebo* o *xia*. Més de 7.500 termes catalans formen avui el cabal de termes normalitzats.

Per a informació més detallada sobre el procés de normalització terminològica, vegeu TERMCAT, Centre de Terminologia. *La normalització terminològica en català: Criteris i termes 1986-2004* (Barcelona, 2006) i TERMCAT, Centre de Terminologia. *Recerca terminològica: El dossier de normalització*. Vic; Barcelona: 2006 (versió en línia disponible a <http://www.termcat.cat/docs/docs/RecercaTerminologicaDN.pdf>).

2.2. Serveis d'assessorament

La segona línia de treball que es pot destacar dins de l'actuació del TERMCAT són els serveis d'assessorament. La terminologia provoca sovint dubtes en els usuaris (hi ha una alternativa per a aquesta forma que se sol difondre en anglès?; està ben formada aquesta paraula?...). En el cas català, a més s'hi ha d'afegir que molts dels professionals i especialistes que actualment estan en actiu no han pogut rebre una formació en la seva llengua, i això multiplica les inseguretats i els dubtes. Per donar-hi resposta, des del primer dia del TERMCAT s'ha mantingut ben activa la línia de treball d'assessorament.

2.2.1. Assessorament puntual (Servei de Consultes-Cercaterm)

El Servei de Consultes ha funcionat ininterrompudament des de la creació del TERMCAT, amb l'objectiu d'atendre i resoldre les preguntes adreçades pels usuaris que tenen dubtes sobre la terminologia catalana correcta i adequada en el seu àmbit d'especialitat. Les peticions es refereixen la majoria de les vegades a les qüestions que les obres lexicogràfiques i terminològiques de referència o els recursos a la xarxa no resolen. El perfil de l'usuari del Servei de Consultes és força divers: d'una banda, hi ha professionals de la llengua, com ara traductors, correctors, assessors lingüístics, periodistes, etc.; i de l'altra, professors d'universitat o d'ensenyament secundari, tècnics que treballen en institucions, organismes i empreses privades i també especialistes dels diferents àmbits del coneixement.

Inicialment, les consultes arribaven per correu postal, per via telefònica o, fins i tot, presencialment. L'any 2000 es va posar en marxa el Cercaterm, un servei de consultes en línia d'accés gratuït per a tots els usuaris, que fa possible consultar la terminologia catalana de qualsevol àmbit d'especialitat.

Des de 2007, el TERMCAT, conjuntament amb l'Institut d'Estudis Catalans, també col·labora amb la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya en un altre servei d'assessorament adreçat a la ciutadania en general: l'**Optimot**. En aquest cas, el Servei de Consultes del TERMCAT resol les peticions que requereixen una recerca terminològica avançada, les quals li són derivades per l'equip de lingüistes que atenen directament els usuaris.

El Cercaterm

El **Cercaterm** funciona amb un motor de cerca multilingüe, cosa que permet formular la petició de cerca a partir de qualsevol de les llengües de treball de Centre. En els seus quinze anys de servei, ha anat adaptant les prestacions a les necessitats dels usuaris. Actualment, el Cercaterm és, segurament, la plataforma de divulgació terminològica i d'intercanvi comunicatiu amb els usuaris més coneguda del TERMCAT, tant pel que fa a la quantitat i qualitat de les dades que ofereix com a les consultes rebudes i ateses.

Així, avui s'hi poden fer cerques sobre un conjunt de més de 248.000 fitxes, de les quals més de 35.500 corresponen a termes de biomedicina i ciències afins. La fitxa estàndard conté les denominacions en català, definició, equivalents en espanyol, francès i anglès, i notes, eventualment; en alguns casos, poden incloure equivalents en altres llengües (alemany, italià o portuguès, per exemple) o nomenclatures científiques (com ara el nom científic, la *Terminologia Anatomica* o codis de diversa índole).

En els darrers anys, la voluntat d'oferir dades de qualitat i tan completes com fos possible ha comportat, d'una banda, la inclusió de nous continguts i la diversificació de la informació pública a consulta, i d'altra, la incorporació d'un marcatge de procedència que serveix als usuaris per a ponderar el valor terminològic que poden atorgar a les dades que estan consultant.

Aquest marcatge diferencial, tal com s'explica als usuaris en el document "**Ajuda sobre el Cercaterm**", permet identificar, per exemple, els neologismes aprovats pel Consell Supervisor, els termes de glossaris de normes UNE traduïdes, els d'obres cedides per altres organismes o particulars, etc.

Les consultes, en xifres

Durant aquests 30 anys:

- S'han resolt aproximadament 200.000 consultes terminològiques
- S'han registrat al Cercaterm vora 25.000 usuaris
- S'ha demanat el parer a uns 2.700 especialistes de tots els sectors: la seva participació és essencial per a articular una terminologia catalana adequada, vàlida i actual.
- Un 25 % de les consultes resoltes provenen de l'àmbit de les ciències de la vida i la salut. En aquesta tasca s'ha comptat amb la col·laboració d'uns 600 especialistes implicats en tots els sectors professionals.

Al llarg dels anys, s'han atès consultes de tota mena referides a termes mèdics o relacionats d'una manera o una altra amb la salut. La majoria són formes que avui ja es poden considerar ben resoltes i assentades, però que en determinats moments van ser objecte de vacil·lació. En destaquem alguns

exemples: com s'ha de dir *screening* en català (proposta: *cribratge*), quines alternatives hi ha per a l'anglicisme *sever* amb el sentit de 'greu' (segons el context, *greu*, *intens*, *fort*, *agut*, *extrem*...) o quin és el verb correcte en català, *monitorejar* o *monitorar* (la resposta és *monitorar*).

L'atenció a l'actualitat també ha comportat la necessitat de difusió de denominacions catalanes adequades per a malalties i agents patògens nous el nom dels quals ha saltat als mitjans de comunicació d'un dia per l'altre: des de la *sida* o el *VIH* fa ja uns quants anys, passant per la *SARS* (la *síndrome respiratòria aguda greu* o *pneumònia per coronavirus*), l'*encefalopatia espongiforme bovina* (la malaltia de les "vaques boges") i la *síndrome d'esgotament professional* (coneguda amb el nom anglès de *burnout*), fins al *virus de la grip A* o el *virus de l'Ebola*.

2.2.2. Assessorament per a projectes terminològics

Un altre tipus d'assessorament que s'oferix és el que fa referència a especialistes o equips d'especialistes que han elaborat o volen elaborar un determinat producte terminològic. Des del TERMCAT s'oferix l'assessorament que calgui, que pot anar des d'un informe de valoració de l'obra elaborada, fins a suport metodològic més o menys profund. També es pot cedir terminologia ja elaborada, i en determinats casos es dona accés a la plataforma tecnològica que s'utilitza al Centre per a l'elaboració de diccionaris. Molt sovint, l'assessorament a un projecte s'acaba convertint en la implicació del Centre per al desenvolupament d'un determinat producte, com veurem en el punt 4.

2.2.3. Assessorament documental

El Servei de Documentació del TERMCAT ofereix un tercer tipus d'assessorament, i atén tots els usuaris que necessiten obtenir una informació més detallada sobre productes terminològics d'un determinat àmbit d'especialitat. El fons documental del Centre és d'accés públic, amb visita concertada. A més a més, per mitjà de la **Biblioteca en Línia**, ofereix la possibilitat de consultar les referències bibliogràfiques i la descripció de qualsevol producte terminològic que contingui termes en català (**Biblioteca terminològica**), dels diccionaris i obres especialitzades en què ha intervingut el TERMCAT (**Biblioteca TERMCAT**) i dels projectes terminològics que actualment estan en curs d'elaboració (**Projectes en curs**).

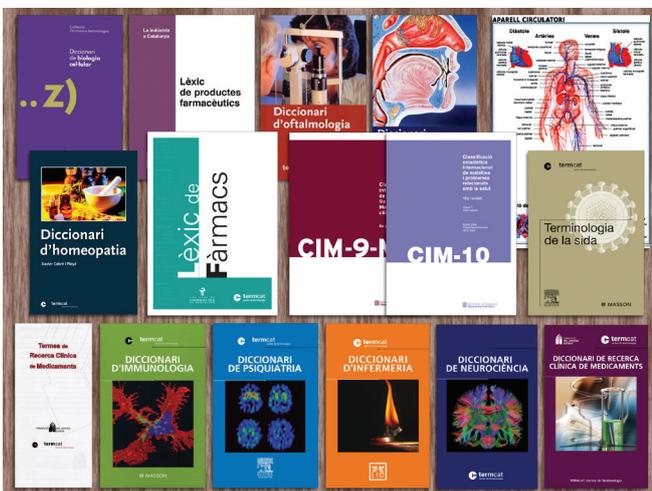
2.3. Elaboració de productes terminològics

Amb la posada en marxa del Centre es va iniciar una altra línia de treball que s'ha mantingut sempre a bon ritme: l'elaboració de recursos terminològics, per a posar-los a disposició dels usuaris especialitzats i de la societat en general. Això sí, al llarg de la trajectòria de trenta anys, l'evolució de les necessitats terminològiques i la manera de donar-hi resposta ha anat canviant paral·lelament a l'evolució dels productes editats.

El procés de producció de qualsevol obra terminològica comença amb la detecció d'una necessitat relacionada amb la terminologia d'un camp d'especialitat determinat. Un cop

plantejat el projecte, s'han de definir els paràmetres que el configuraran: cal delimitar l'abast, el contingut i el públic objectiu a qui va destinada l'obra. Segons la finalitat que es persegueixi, més divulgativa o més especialitzada, els destinataris i el camp del saber en què se centra, cada projecte terminològic es concretarà en un tipus de recurs determinat.

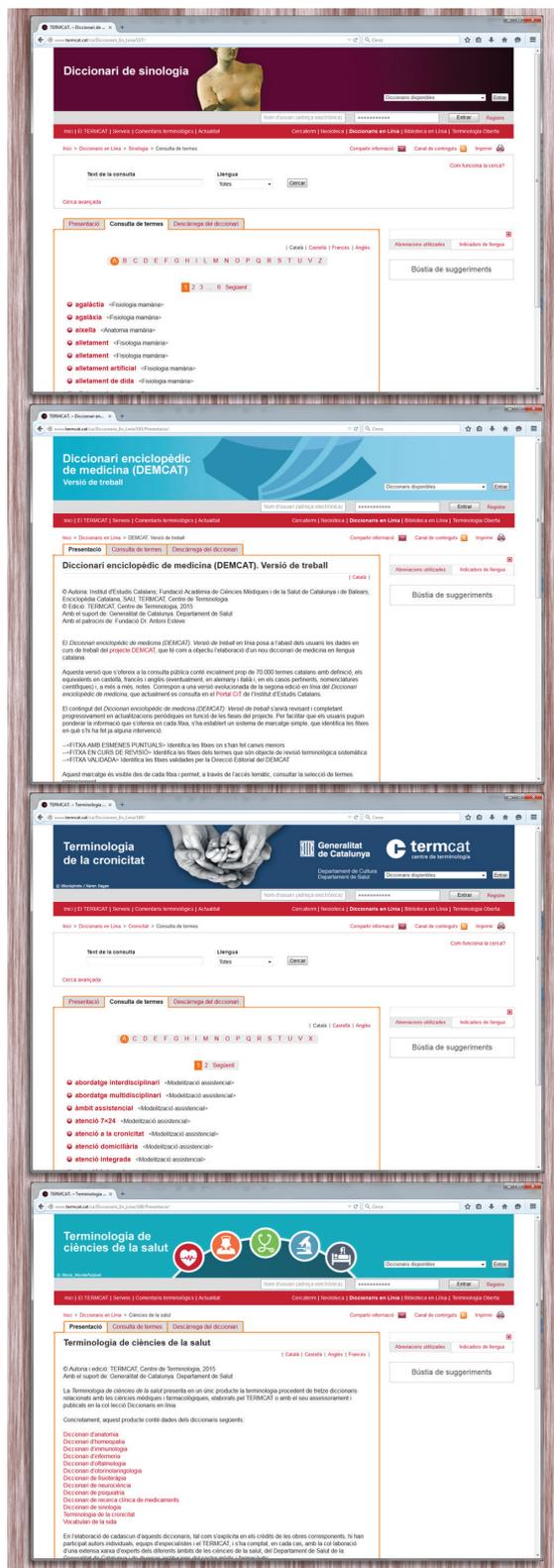
Així, en aquests trenta anys, s'han elaborat productes terminològics eminentment divulgatius, materialitzats, per exemple, com a cartells o punts de llibre —els quals recullen alguns dels termes més rellevants de l'àmbit de què es tracta—, o bé com a làmines o tríptics —que generalment inclouen més terminologia (i sovint inclouen il·lustracions). Altrament, quan es vol aplegar un nombre més elevat de termes amb una finalitat més especialitzada, s'elaboren recursos terminològics en forma de lèxics, glossaris, vocabularis, terminologies o diccionaris, els quals poden reunir des d'un centenar de termes fins a uns quants milers.

Algunes de les obres terminològiques en paper publicades pel TERMCAT

L'orientació general del TERMCAT, pràcticament des de l'inici, ha estat elaborar productes multilingües que apleguen, a més de la denominació en català, els equivalents en castellà, en francès i en anglès i, segons el cas, també en altres llengües.

Òbviament, en el darrer quart de segle les necessitats terminològiques de la societat han anat canviant, de la mateixa manera que ha avançat la tecnologia que es fa servir com a suport en la recerca i en la difusió de la terminologia. Mentre que inicialment la majoria dels recursos es publicaven en paper, la producció d'obres en suport electrònic ha anat prenent un protagonisme creixent en els darrers anys i actualment és la principal via de sortida dels materials elaborats. En aquest sentit, volem posar en relleu la col·lecció de **Diccionaris en Línia** del TERMCAT, un conjunt de diccionaris d'especialitat consultables i descarregables a través del web. També és oportú recordar que tota la terminologia continguda en els productes elaborats pel TERMCAT es difon també en el Cercaterm, abans esmentat.

Alguns dels diccionaris en línia publicats pel TERMCAT

El treball en els diversos projectes de biomedicina i àmbits afins ha permès editar gairebé un centenar d'obres relacionades amb la terminologia d'aquest camp, en diversitat de formats i de grau d'especialització, que van des d'obres molt especialitzades fins a obres enfocades eminentment a la divulgació.

En la producció de totes aquestes obres terminològiques s'ha comptat sempre amb l'assessorament i el consens dels experts del camp d'especialitat corresponent, els quals aporten el coneixement dels conceptes i de l'ús real de la terminologia en el seu domini del saber. Igualment, convé destacar també que en la majoria dels casos aquests productes s'han elaborat en col·laboració estreta amb organismes i entitats destacades de l'àmbit de la salut, com és el cas de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, centres hospitalaris de referència, fundacions, laboratoris o empreses relacionats amb la medicina i la salut. S'ha de remarcar també el paper de l'Administració pública, ja que la major part d'aquest projectes s'han realitzat en col·laboració amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Un exemple de producte terminològic: el *Lèxic de fàrmacs*

Afuresertib, benralizumab, cadazolid, emixustat, galunisertib... són els noms d'alguns dels fàrmacs incorporats com a novetat en la darrera actualització anual del diccionari en línia *Lèxic de fàrmacs*. Aquesta obra, elaborada pel Col·legi de Farmacèutics de Barcelona i el TERMCAT, recull més de tres mil termes que designen els fàrmacs d'ús més generalitzat amb les denominacions en català, els equivalents en castellà, francès i anglès; les accions terapèutiques o els mecanismes d'acció més habituals de cada fàrmac (antibiòtic, immunomodulador, antivíric, etc.), i el número CAS, una identificació numèrica, única per a cada compost químic, que atorga el Servei de Resums Químics (*Chemical Abstracts Service*, CAS), la divisió d'informació de la Societat Americana de Química.

D'ençà la seva publicació el 2008 la nomenclatura s'actualitza anualment amb la incorporació de noves denominacions comunes internacionals de fàrmacs (DCI) aprovades durant l'any (les quals es poden consultar separatament a l'apartat Noves incorporacions). I des del mateix diccionari es pot consultar el document *Normes pràctiques per a la versió catalana de les denominacions comunes internacionals (DCI) de les substàncies farmacèutiques*, que explica el procés de formació dels nous termes.

El *Lèxic de fàrmacs*, doncs, és un bon exemple de com la llengua és viva, i s'adapta a les noves necessitats que imposa el progrés de la ciència. A més, és també un bon exemple de col·laboració, perquè gràcies a la feina dels especialistes del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona disposem cada any d'una versió posada al dia de la nomenclatura del diccionari.

La Terminologia Oberta

En el web del TERMCAT hi ha un apartat, *Terminologia Oberta*, que ofereix la descàrrega de dades terminològiques, d'acord amb les directrius del programa

Dades obertes del Govern català, amb les limitacions de privacitat, seguretat i propietat aplicables a cada cas.

S'ofereixen una quinzena de repertoris de ciències de la salut descarregables en diversos formats (XML, HTML i pdf) sota llicències Creative Commons. Entre els repertoris descarregables hi ha les diverses edicions de la *Classificació internacional de malalties* (CIM-9-MC i CIM-10), que corresponen a la traducció en llengua catalana de la *International Classification of Diseases* (ICD-9-CM y ICD-10) [en espanyol, *Clasificación Internacional de Enfermedades*, CIE-9-MC i CIE-10].

2.4. Recerca i metodologia

Una línia de treball que, de fet, s'incardina amb totes les altres i les vertebrada, és la fixació i difusió de criteris metodològics. Des del primer moment es va considerar que la tasca de fixació de propostes terminològiques havia d'anar acompanyada de la difusió dels criteris en què aquestes propostes es basaven, i de la metodologia de treball que s'aplicava en la recerca.

Així, ben aviat es va començar a difondre la col·lecció titulada Criteris Lingüístics per a la Terminologia (1990-1992) i, uns anys més tard, la col·lecció En Primer Terme (des del 2005 fins a l'actualitat). Amb títols com *Manlleus i calcs lingüístics en terminologia* (2005), *La definició terminològica* (2009) o *El diccionari terminològic* (2010), aquesta línia de treball també ha anat evolucionant, i ben recentment ha augmentat amb la difusió d'un *Diccionari de criteris terminològics* (2014) en línia. A més, des de fa un cert temps les fitxes dels termes normalitzats s'acompanyen sempre dels criteris que s'han tingut en compte per a la prioritització d'una determinada forma.

Encara s'hi pot afegir la difusió de criteris que es fa des de la pàgina web i des del *blog* del Centre. En forma de comentaris breus i assequibles, es comparteix amb el conjunt d'usuaris el cabal criteriològic que sosté les propostes concretes que es van difonent.

3. Una mirada cap al futur

La feina no s'acaba: queden molts àmbits d'especialitat que encara no han estat objecte d'un treball sistemàtic d'anàlisi terminològica i, en els camps en què ja hi ha hagut algun material elaborat, és imprescindible l'actualització dels continguts, especialment en un àmbit com el de la biomedicina, tan canviant i capdavanter.

I també convé fer una feina d'actualització per adaptar-nos contínuament a noves realitats. Per exemple, la irrupció de les xarxes socials constitueix tot un repte per a organitzacions com el TERMCAT, perquè multipliquen les possibilitats de difusió i de discussió de les propostes terminològiques. Els avenços tecnològics (aplicacions, diccionaris en línia o en suports digitals, l'emmagatzematge de dades en el núvol, etc.) comporten inevitablement canvis en la manera de treballar i en la manera d'oferir serveis.

Projectes de futur

Si concretem una mica més, podem destacar alguns dels projectes relacionats amb l'àmbit de la biomedicina que han vist la llum molt recentment o que la veuran en els propers mesos:

- *Diccionari de recerca clínica de medicaments*
- Actualitzacions anuals del *Lèxic de fàrmacs* i del *Lèxic d'additius alimentaris*
- *Vocabulari de naturopatia*
- *Vocabulari internacional de metrologia*
- *Diccionari d'immunologia*
- *Terminologia de les ciències de la salut* (inclou en un sol producte les dades de dels diccionaris següents: *Diccionari d'anatomia*, *Diccionari d'homeopatia*, *Diccionari d'immunologia*, *Diccionari d'infermeria*, *Diccionari d'oftalmologia*, *Diccionari d'otorinolaringologia*, *Diccionari de neurociència*, *Diccionari de psiquiatria*, *Diccionari de recerca clínica de medicaments*, *Diccionari de sinologia*, *Vocabulari de la sida* i *Terminologia de la cronicitat*)

- *Diccionari de fisioteràpia*
- Assessorament a la traducció al català de la *Classificació internacional de malalties, 10a revisió. Modificació clínica (CIM-10-MC)*
- Participació en l'actualització del *Diccionari enciclopèdic de medicina (DEMCAT)*

Després de 30 anys d'activitat, si d'una cosa ens hem convençut al TERMCAT és que la terminologia és un punt de trobada entre col·lectius professionals diversos, que s'hi acosten des de diferents perspectives i hi aporten coneixements complementaris. En el treball terminològic, la col·laboració d'aquests col·lectius —lingüistes, traductors, especialistes dels diversos àmbits—, sobre la base d'una metodologia sòlida, és imprescindible si es vol aconseguir el consens i la qualitat necessaris perquè les propostes siguin adequades i viables en l'ús. Aquesta col·laboració és l'element nuclear sobre el qual volem basar l'actuació del TERMCAT en els anys a venir. I convidem tots els lectors de *Panace@* a participar en aquest projecte, que esperem que es pugui perllongar almenys durant 30 anys més.

Què són el *defusing* i el *debriefing*? Com s'escriuen en català?*

TERMCAT

Les formes catalanes normalitzades són *defusing* i *debriefing*.

Aquests dos termes de l'àmbit de la psiquiatria designen dos tipus d'intervencions psicoterapèutiques que es presten als professionals que han intervingut en una catàstrofe o en un altre esdeveniment traumàtic, a fi de normalitzar la seva reacció emocional i reduir-los el risc de patir seqüeles. El *defusing* és una intervenció poc estructurada i de caràcter breu, d'una durada entre vint i seixanta minuts, que es practica immediatament després de l'esdeveniment, mentre que el *debriefing* és una intervenció més extensa i estructurada que es practica uns dies després.

En tots dos casos, i de manera coherent, en català hem optat per l'adaptació del manlleu anglès considerant que es pot implantar sense problemes. Els especialistes han confirmat l'ús gairebé exclusiu del manlleu en l'àmbit, tant en català com en altres llengües romàniques, i la dificultat d'implantació que tindria qualsevol altra proposta catalana alternativa al manlleu.

Formalment, la forma *defusing* divergeix molt poc de la denominació anglesa de partida —únicament per l'accent— i, per tant, s'identifica inequívocament amb el concepte; des del punt de vista de la pronúncia, tampoc implica un allunyament excessiu de la pronúncia anglesa (di: 'fju:zɪŋ > de'fuzɪŋ) i, encara menys, de la pronúncia dels especialistes catalans, que ja tendeixen a relaxar la pronúncia original del manlleu. En el cas de *debriefing* l'adaptació s'ajusta més exactament a la pronúncia en anglès i és paral·lela a la que ja es va fer en el terme *briefing* (en anglès, *briefing*) de l'àmbit de la publicitat.

© TERMCAT, Centro de Terminología <www.termcat.cat>

* El texto procede de un apunte publicado previamente por TERMCAT en su [sitio web](http://www.termcat.cat) en forma de comentario terminológico breve, en catalán. Los casos escogidos para su publicación en *Panace@* se centran en términos y criterios del ámbito de las ciencias de la vida y la salud.

